

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallel Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 21/2023

Il-Pulizija

Vs

Ahmad Aljomaa

Illum, 1 ta' Dicembru, 2023

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet dedotti kontra l-appellat, Ahmad Aljomaa, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 188565A, akkużat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli nhar it-8 ta' Ġunju 2022, għall-ħabta ta' 15:30hrs, gewwa Vjal Santa Lucia, Paola, saq vettura bin-numru ta' registrazzjoni IBT 318:

1. Saq vettura bil-mutur jew vettura ohra, mingħajr licenzja tas-sewqan;
2. Uza, giegħel jew ħalla lil persuna ohra tuza vettura bil-mutur fit-toroq, kemm il-darba, għall-użu tal-vettura minnu jew min dik il-persuna l-ohra, skond il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni;
3. Waqt li kien qed isuq, naqas li jkollu kontroll sħiħ tal-vettura;
4. Bhala sid jew xufier ta' l-imsemmija vettura, naqas li jzomm il-vettura nadifa u fi stat tajjeb ta' tiswija;
5. Saq vettura bil-mutur fit-triq waqt li zamm u/jew uza b'idejh telefon ċellulari jew xi apparat simili ieħor li jinżamm fl-idejn waqt li l-vettura kienet miexja.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-14 ta' Diċembru 2022, fejn il-Qorti, filwaqt li lliberat lill-imputat mill-imputazzjonijiet numru (2) u erbgha (4) peress illi ma irriżultawx, wara li rat l-artikoli rilevanti tal-liġi ossia il-Kap. 65 Art. 15(1)(a) u r-Regolamenti 68 u 115(2) tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 65,11, sabitu hati tal-ewwel, it-tielet u l-hames imputazzjonijiet u kkundanatu jhallas multa ta' erba' mitt Ewro. *Inoltre*, il-Qorti swalifikatu ukoll milli jkollu jew milli jikseb licenzja tas-sewqan ghall-perijodu ta' sittax -il jum.

Rat ir-rikors tal-Avukat Ġenerali, ipprezentat fis-26 ta' Jannar 2023, fejn talab lil din l-Qorti tirriforma s-sentenza appellata billi:

1. Tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet htija fir-rigward tal-ewwel, tat-tielet u tal-hamest imputazzjonijiet dedotti kontra l-imputat mill-Prosekuzzjoni u tikkonfermaha ukoll fir-rigward tal-piena erogata u tal-iskwalifika tal-licenzja tas-sewqan ordnata fir-rigward ta' l-imsemmija imputazzjonijiet; u
2. Tikkonfermaha ukoll fil-parti fejn illiberat lill-appellat mir-raba' imputazzjoni dedotta kontrih mill-Prosekuzzjoni; u
3. Thassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mit-tieni imputazzjoni (cioe tar-reat ikkontemplat taht is-subartikolu 1 tal-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta) u minflok tghaddi biex issib htija u tinfliggi piena skond il-liġi.

Rat il-fedina penali aggnornata tal-appellat esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Semghet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi l-appell tal-Avukat Ġenerali huwa ċirkoskritt ghal dik il-parti tas-sentenza appellata fejn l-appellat gie illiberat mit-tieni imputazzjoni migjuba kontrih, meta fl-

uniku aggravju vventilat minnu, l-Avukat Ġenerali jishaq li għaladarba l-appellat, dakinhar li kien imwaqqaf mill-pulizija ma kellux liċenzja tas-sewqan valida, allura awtomatikament ma seta' qatt ikun kopert b'polza ta' assigurazzjoni skont il-liġi.

Illi, kif tajjeb stqarret l-Ewwel Qorti fis-sentenza tagħha, tul is-snin kien hemm deċiżjonijiet li jidhru kemmxejn konfligġenti mill-qrati tagħna dwar x'interpretazzjoni għandha tingħata lil dak dispost fl-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta, liema artikolu tal-liġi jhaddan fih ir-reat ta' sewqan mingħajr kopertura ta' assigurazzjoni: -

Bla hsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, hadd ma jista' juza jew iġieghel jew iħalli lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.

Illi, pero' il-legislatur ma waqafx hemmhekk u xeħet il-piż tal-prova fuq l-persuna mputata biex tezimi ruħha mir-responsabbilta' penali dwar din l-infrazzjoni tal-liġi meta iddispona fis-sub-artikoli (1A) u (1B) ta' l-istess artikolu illi:-

(1A) Ikun prezunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jgħibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4).

(1B) Tista' tingħata eċċezzjoni valida, fil-prosekuzzjoni ta' reat taħt is-subartikolu (1), mill-akkużat jekk iġib prova li r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diligenza dovuta biex ma jhallix li r-reat isir.

Illi, ukoll l-artikolu 4(4) ta' l-istess Att jipprovdi hekk:

Polza ta' assigurazzjoni ma għandha ebda effett għall-finijiet ta' din l-Ordinanza kemm-il darba u sakemm ma jiġix maħruġ mill-assiguratur awtorizzat favur il-persuna li ħadet il-polza, ċertifikat (hawnhekk iżjed 'il quddiem imsemmi "ċertifikat ta' assigurazzjoni") fil-forma stabbilita; u meta l-polza ta' assigurazzjoni tkun ċertifikat internazzjonali ta' assigurazzjoni, dak iċ-ċertifikat internazzjonali għandu, għall-finijiet kollha ta' din l-Ordinanza ħlief meta r-rabta tal-kliem ma teħtieġx xort'oħra, ikun iċ-ċertifikat ta' assigurazzjoni meħtieġ li jinħareġ taħt dan is-subartikolu.

Illi, huwa evidenti minn qari ta' din id-disposizzjoni tal-liġi illi għandha tirriżulta ir-reita' kull meta ma jkunx hemm fis-seħħ favur il-persuna imputata bir-reat taħt l-Artikolu 3 polza ta' l-assigurazzjoni. Il-legislatur, imbagħad, iquieghed fuq l-ispalla tal-

imputat il-htieġa li huwa jeżonera ruġu mir-responsabbilta' kriminali meta allura għandu jgib prova illi l-vettura hija koperta b'polza ta' l-assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni u dan billi juri li hemm fuq saqajh ċertifikat ta' l-assigurazzjoni maħruġ fit-termini ta' l-artikolu 4(4) ta' l-Ordinanza **favur tiegħu**. Illi din il-Qorti ma tistax allura taqbel mal-fehma tal-Ewwel Qorti illi huwa biżżejjed li jkun hemm ċertifikat ta' assicurazzjoni maħruġ fuq kwalunkwe persuna, għaliex l-artikolu 4(4), li jagħmel referenza għalih l-artikolu 3(1A), jinneċesita illi dan ikun maħruġ favur dik il-persuna li tkun qed issuq il-vettura, u l-kwistjoni dwar jekk l-obbligazzjonijiet naxxenti minn din il-polza tal-assigurazzjoni għandhomx ikunu onorati xorta waħda mis-soċjeta assicuratrici għalkemm il-vettura ma tkunx misjuqa minn sewwieq awtorizzat skont il-polza tal-assigurazzjoni, hija *res inter alios acta*, u kif tajjeb tistqarr l-Ewwel Qorti hija kwistjoni purament ta' natura ċivili li ma għandha ikollha ebda piż fil-kamp penali.

Illi mid-dokument intitolat "*Vehicle History Details*" ipprezentat minn Brian Farrugia rappreżentant ta' Transport Malta, jirriżulta li l-vettura in kwistjoni kienet koperta minn polza ta' assicurazzjoni, liema polza daħlet fis-seħħ nhar it-30 ta' Settembru 2021 u kienet tiskadi nhar it-30 ta' Settembru 2022. Illi, pero' tali polza qatt ma giet eżebita u għaldaqstant dina l-Qorti ma tistax tiddetermina l-estent tal-kopertura tagħha u l-obbligazzjonijiet kontrattwali naxxenti mill-istess. L-appellat għalhekk jonqos mill-oneru tiegħu li jressaq prova sal-grad tal-probabbli illi kien hemm polza tal-assigurazzjoni maħruġa favur tiegħu u li kienet tkopri is-sewqan minnu tal-vettura bin-numru ta' registrazzjoni IBT 318. Jiżdied jingħad, illi mix-xhieda ta' l-istess Brian Farrugia rriżulta ukoll illi fil-jum indikat fiċ-ċitazzjoni, l-appellat lanqas kellu liċenzja tas-sewqan valida. Jikkonsegwi għalhekk, kif ġie ritenut kostantament mill-Qorti tagħna, illi għaladarba l-appellat saq mingħajr ma kellu liċenzja tas-sewqan, dan ifisser li ma kienx kopert bl-ebda polza ta' l-assigurazzjoni.

Illi, kif ġie stabbilit fil-kawzi bl-ismijiet "Il-Pulizija vs. Plamen Petko"¹ u "Il-Pulizija Vs Jonathan Grech"² –

¹ Deciża mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali nhar it-2 ta' Novembru 2006.

² Deciża mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali nhar il-25 ta' Jannar 2007.

“... gie ritenut minn din il-Qorti fl-Appell Kriminali Il-Pulizija vs. Peter Paul Micallef³ meta kienet saret ukoll riferenza ghas-sentenza Il-Pulizija vs. Carlo Abela⁴ fejn din il-Qorti irriteriet li galadarba persuna ma jkollhiex licenzja tas-sewqan, hi ma tistax tkun koperta b’ polza ta’ assikurazzjoni u fil-fatt dik hi l-pozizzjoni legali , ghax galadarba jigi pruvat li d-driver ma jkollux driving licence, ebda insurance ma tkoprieh. Jekk umbaghad id-driver ikun daqstant fortunat li jsib xi assikurazzjoni li lesta li tkoprieh anki meta ma jkunx licenzjat biex isuq, jispetta lilu biex jaghmel il-prova ta’ tali kopertura u mhux lill-Prosekuzzjoni li tipprova li dik il-karozza partikolari ma kienetx koperta b’ polza ta’ assikurazzjoni jew li tali assikurazzjoni ma tkunx tkopri lil dak id-driver. Biex issir tali prova altrimenti kull darba jkunu iridu jigu prodotti bhala xhieda r-rapprezentanti tal-assikurazzjonijiet kollha li joperaw f’ Malta u Ghawdex biex jiddikjaraw jekk hemmx polza ghall-dik il-vettura jew le u f’ kaz li iva jekk id-driver individwalment hux kopert’

Illi, hekk kif gie ritenut minn dina l-Qorti diversament preseduta fil-kawza fl-ismijiet “Il-Pulizija vs Gilbert Gatt” deciza nhar il-11 ta’ Mejju 2023 –

F’kull kaz, anki kieku l-karozza tkun koperta b’assikurazzjoni, dan ma jfissirx li kull driver li jirkeb fiha, jkunx licenzjat jew le, jkun ukoll kopert b’polza kontra r-riskji tat-terzi persuni ghax jistghu ikun hemm restrizzjonijiet dwar min ikun kopert b’ polza partikolari.

Illi, l-izvilupp guriprudenzjali fir-rigward tar-reat in dizamina kien tajjeb tracċjat minn din il-Qorti kif diversament ippresjeduta meta intqal hekk:

“Issa, tracċjat l-insenjament tal-Qrati tul iz-zmienijiet, jidher illi sas-sena 2005, l-Qrati taghna dejjem fehemu dak li fis-semplicita’ tieghu jipprovdi l-artikolu 3 tal-Kap 104, igifieri li hadd ma jista’ jsuq vettura bil-mutur jekk ma jkunx debitament assikurat biex jaghmel dan. Dik is-sentenza izda tippernja fuq id-doveri tal-kumpaniji tal-assikurazzjoni u bid-dovut rigward, l-obbligi u l-kundizzjonijiet li l-kumpaniji tal-assikurazzjoni jassumu mal-Awtoritajiet kompriz ir-Regolatur, sabiex tinhargilhom u jzommu fis-sehh il-licenzji taghhom bhala assikurazzjoni kompriz l-obbligi taghhom li jiehu sehem f’pool bhala insurers concerned, ma jistghax jitqies li jezonera lil kull sewwieq mill-obbligi tieghu taht il-Kapitolu 104. Tant hu hekk illi, ghad li s-sentenza fl-ismijiet Scuderi kien font ta’ referenza ghal diversi kawzi anke jekk mhix dejjem segwita, l-Qorti tal-Appell kellha ripensament u fis-sentenza taghha Il-Pulizija vs Andre Apap tal-4 ta’ Frar, 2011 rriteriet illi ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fis-sentenzi taghha Il-Pulizija vs Angelo Scuderi (3.11.2005), Il-Pulizija vs Stefan Apap (26.4.2007) u Il-Pulizija vs Charles

³ Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-18 ta Settembru 2002.

⁴ Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-15 ta’ Lulju 1996.

Galea (7.5.2007) u ohrajn “dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fissubartikolu 3(1A) tal-Kap 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 huwa car u inekwivoku fil-portata tieghu.”⁵

Illi, tgħid hekk is-sentenza Il-Pulizija vs Andre’ Apap li għaliha tagħmel referenza l-Qorti fid-deċiżjoni su-icċitata:

“Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu car u inekwivoku fil-portata tiegħu: il-prezunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta “...min jiġi akkużat b’reat taht issubartikolu (1) ma jgħibx prova kuntrarja billi juri certifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taht l-artikolu 4(4)” tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma tħalli lok għall-ebda interpretazzjoni. Qatt ma kien hemm xi htiega li jsir xi sforz biex id-dispozizzjoni tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 tiġi rikonċiljata permezz ta’ proċess ta’ interpretazzjoni mad-dispozizzjoni tal-artikolu 10(1) tal-istess Kap għaliex iz-żewġ dispozizzjonijiet jirregolaw sitwazzjonijiet diversi. L-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 jirregola x’jiġri fi proċeduri kriminali għal reat taht l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 mentri l-artikolu 10(1) tal-istess Kap jirregola ir-rizarċiment mill-assigurazzjoni għal xi responsabbilta’ għal dejn ċivili li għandha tkun koperta minn polza ta’ assigurazzjoni. B’dak kollu li hemm fl-artikolu 10(1) tal-Kap 104 il-pożizzjoni li hemm fl-artikolu 3(1A) tal-istess Kap tibqa’ mhux mittiefsa u ċioe’ li fi proċeduri kriminali għal reat taht l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 kemm-il darba l-akkużat ma jgħibx prova kuntrarja billi juri certifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taht l-artikolu 4(4) jiġi prezunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni’

Illi, konsegwentement tenut kont tad-dicitura tal-liġi applikabbli għal din l-imputazzjoni in dizamina, ma setatx l-Ewwel Qorti tgħaddi biex tillibera lill-appellat mit-tieni imputazzjoni miħjuba kontra tiegħu meta mhux biss kien ippruvat illi huwa kien qiegħed isuq vettura mingħajr liċenzja valida tas-sewqan, iżda ukoll meta huwa naqas milli iressaq il-prova permezz ta’ certifikat tal-assigurazzjoni illi is-sewqan tiegħu kien kopert b’polza tal-assigurazzjoni valida. Dan għaliex l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta’ Malta jipprospetta l-htija tal-persuna li ssuq vettura meta l-polza ta’ l-assigurazzjoni ma tkopriex tali sewqan minn dik il-persuna. Din il-prova ma ssirx mill-Prosekuzzjoni, iżda trid issir mill-persuna mputata, prova li necessarjament hija f’idejha bħala dik il-persuna li hija mixlija bl-att vjolattiv. Dan għaliex hekk kif ikun hemm ix-xilja taht il-Kapitolu 104, hemm il-presunzjoni illi ma kienx hemm polza ta’ l-assigurazzjoni, liema presunzjoni trid tingheleb mill-persuna mixlija bir-reat. Illi din il-prova ssir bil-produzzjoni ta’ certifikat ta’ l-assigurazzjoni li għandu jkun jikkonforma mar-rekwiziti stabbilit fl-artikolu 4(4) ta’ l-Att, u fuq kollox

⁵ Il-Pulizija vs Joseph Gatt deciza nhar it-18 ta’ Jannar 2016.

illi dan iċ-ċertifikat huwa tali li jkopri kwalunkwe ħsara li talvolta tista' tkun minnu kkaġjonata waqt li hu kien qiegħed isuq il-vettura.

Illi, t-test bl-Ingliż ta' din id-disposizzjoni tal-liġi, fil-fehma tal-Qorti huwa iktar ċar u inekwivoku meta hemm hekk dispot:

Subject to the provisions of this Ordinance, it shall not be lawful for any person to use or to cause or permit any other person to use a motor vehicle on a road unless there is in force in relation to the user of the vehicle by that person or that other person, as the case may be, such a policy of insurance in respect of third-party risks as complies with the requirements of this Ordinance. (enfazi tal-Qorti)

Illi, id-dicitura adoperata għalhekk tinneċċessita prova dwar l-eżistenza ta' polza ta' l-assigurazzjoni li tikkonforma ruħha mar-rekwiziti stabbiliti fl-Ordinanza u li tkopri lis-sewwieq li jkun kiser il-liġi u li hi mahruġa favur tagħha, u dan skont id-disposizzjonijiet tal-artikolu 4(4) ta' l-Att. F'dawn iċ-ċirkostanzi probatorji l-Qorti ma tarax illi l-appellat jista' jahrab mir-responsabbilta' penali għal din l-infrazzjoni tal-liġi meta huwa evidenti illi huwa lanqas biss kien liċenzjat li jsuq. Għalhekk, fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet il-Qorti tqies li l-aggravju mressaq mill-Avukat Ġenerali jisthoqqlu akkoljiment u li l-Ewwel Qorti errat meta għaddiet sabiex tillibera lill-appellat mit-tieni imputazzjoni dedotta fil-konfront tiegħu.

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' l-appell tal-Avukat Ġenerali, tghaddi għalhekk biex tirriforma s-sentenza appellata billi:

- i) Tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet lill-appellat hati tal-ewwel, it-tielet u l-ħames imputazzjonijiet dedotti fil-konfront tiegħu; u**
- ii) Tikkonfermaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mir-raba' imputazzjoni; u**
- iii) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mit-tieni imputazzjoni migjuba kontrih u minflok issibu hati ta' l-istess, u dana ai termini ta' l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta; u**
- iv) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn imponiet fuq l-appellat multa ta' erba' mitt Ewro (€400) u minflok timponi fuqu multa ta' tlett elef Ewro (€3,000); u**

- v) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn imponiet fuq l-appellat skwalifika milli jkollu jew li jikseb liċenzja tas-sewqan għal zmien ta' sittax -il jum u minflok tiskwalifika lill-istess appellat milli jkollu jew li jikseb liċenzja tas-sewqan għal zmien ta' sena u xahar mid-data ta' din is-sentenza.

Edwina Grima

Imhalled